

DE VLAAMSE LANDBOUWCONJUNCTUURINDEX

RESULTATEN ENQUÊTE NAJAAR 2013

Departement Landbouw en Visserij afdeling Monitoring en Studie

1. Blik op de conjunctuurindex

2. Landbouw per deelsector

3. Tuinbouw per deelsector

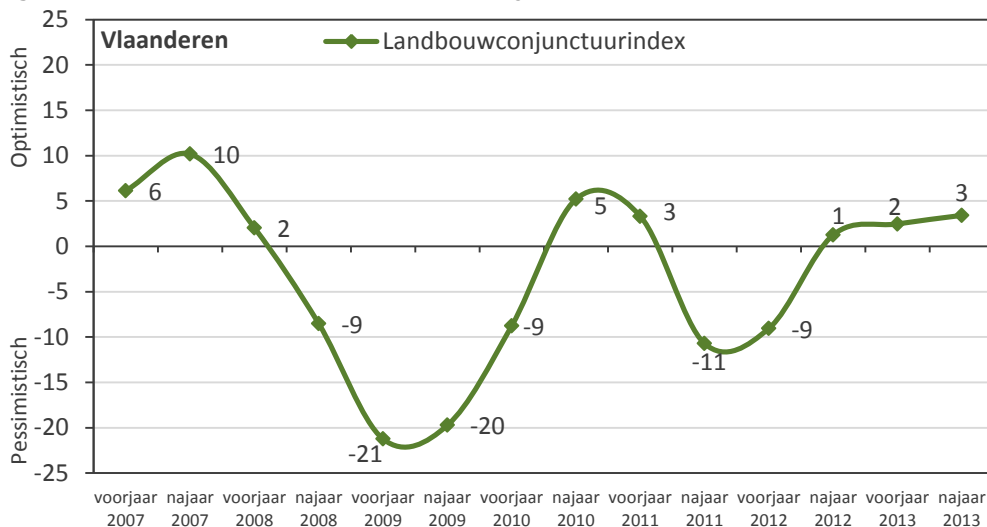
4. Belemmeringen, aankooprijzen en investeringen

5. Meer informatie

1. BLIK OP DE CONJUNCTUURINDEX

Voor de berekening van de landbouwconjunctuurindex stelt het Departement Landbouw en Visserij sinds 2007 aan een 750-tal land- en tuinbouwers vragen over omzet, productie, personeel en prijzen. Hun antwoorden worden geëxtrapoleerd naar de totale Vlaamse landbouwpopulatie op basis van de meest recente landbouwtelling. De index kan gaan van -100 (landbouwers unaniem negatief) tot +100 (landbouwers unaniem positief).

Figuur 1: Evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex

Bron: Departement Landbouw en Visserij

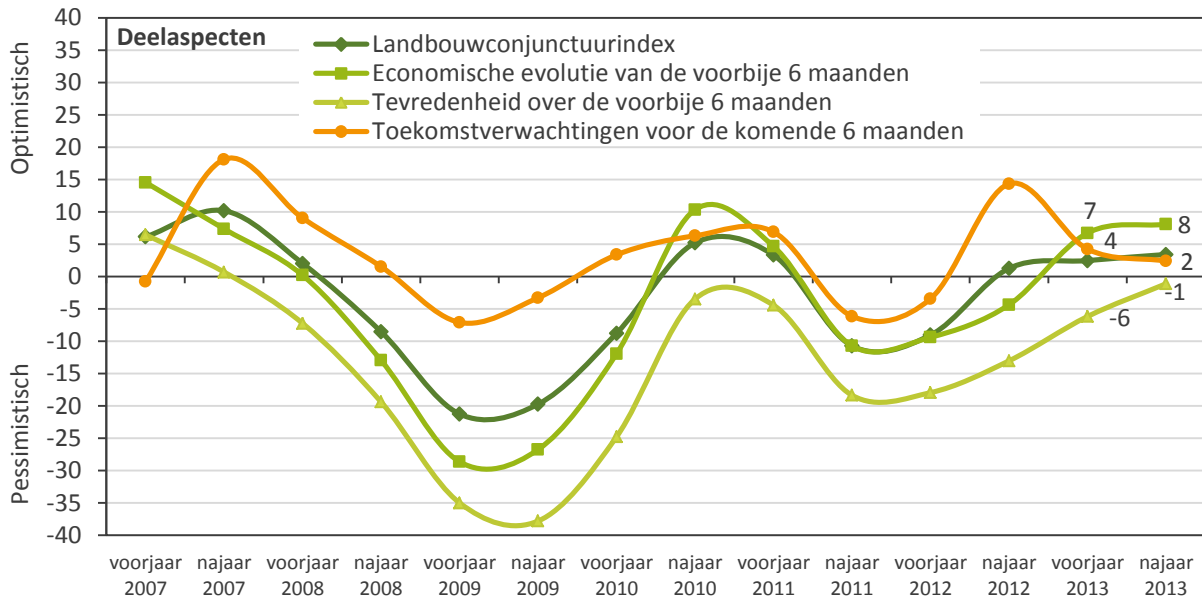
De landbouwconjunctuurindex stijgt dit najaar licht verder naar +3 (Figuur 1). De deelsectoren vertonen echter grote veranderingen: melkvee en varkens zijn veel optimistischer geworden, maar vleesvee, akkerbouw en groenten in openlucht gaan achteruit en het pessimisme in de glassierteelt blijft.

Uit Figuur 2 blijkt dat de drie deelaspecten van de landbouwconjunctuurindex dichter bij elkaar komen te liggen. De index van de economische evolutie blijft lichtjes stijgen, de tevredenheid klimt zelfs op tot net onder de nullijn, enkel de toekomstverwachtingen bekoelen wat.

Meer info vindt u op www.vlaanderen.be/landbouw/studies

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt: Lenders S. (2013) *De Vlaamse landbouwconjunctuurindex. Resultaten enquête najaar 2013*, Beleidsdomein Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel. Depotnummer: D/2013/3241/294

Figuur 2: Evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex per deelaspect

Bron: Departement Landbouw en Visserij

2. LANDBOUW PER DEELSECTOR

De index voor de vier landbouwdeelsectoren wordt weergegeven in Figuur 3. Melkvee en varkens vertonen een boost van optimisme, met vleesvee gaat het opnieuw bergaf en akkerbouw zakt dieper in het rood.

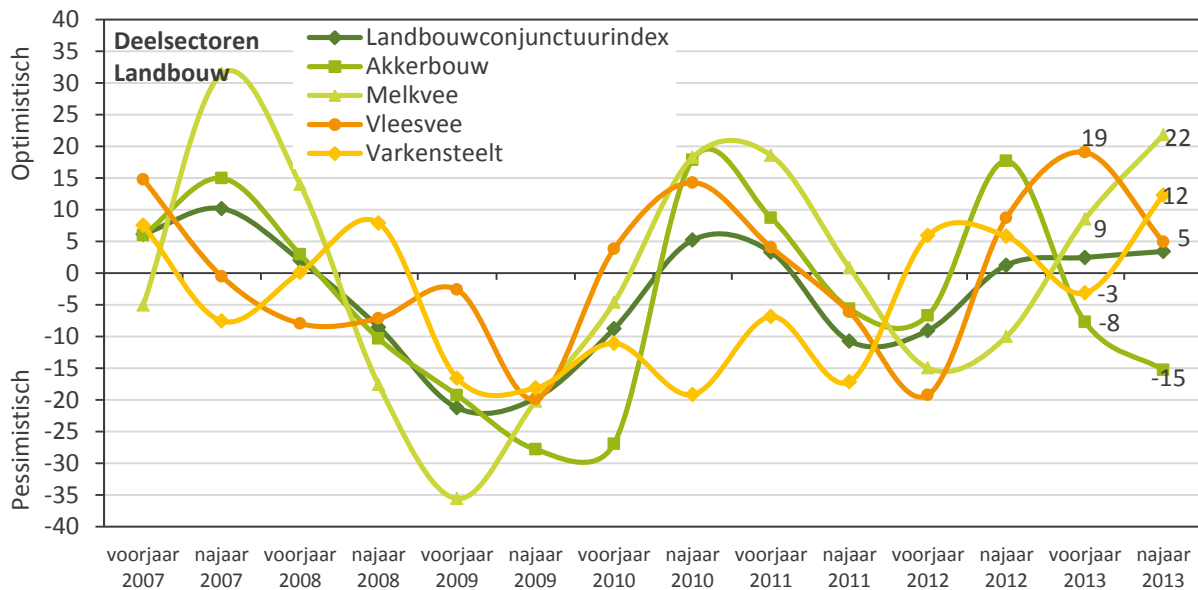
De **akkerbouw** zakt verder naar -15. Akkerbouwers zijn over de hele lijn erg pessimistisch: de economische evolutie duikt diep onder de nullijn, de ontevredenheid neemt toe en de toekomstverwachtingen verbeteren maar blijven negatief. De verkoopprijs van de afgelopen zes maanden is volgens 75% van de ondervraagden gedaald en 53% verwacht dat deze trend zich in de komende zes maanden zal doorzetten. De piekprijzen van 2012 worden niet geëvenaard, de opbrengsten zijn wel beter dan vorig jaar.

Melkvee is momenteel met +22 de meest optimistische deelsector, enkel in het najaar van 2007 was het nog beter. Alle deelaspecten scoren hoog, vooral de economische evolutie van de voorbije zes maanden. Dat kan verklaard worden door de melkprijs die sinds maart stijgt en zijn hoogste peil in vijf jaar heeft bereikt. Bovendien zijn de krachtvoerders sinds begin dit jaar goedkoper geworden en de eigen ruwvoerdroogst is opnieuw normaal. Bijna een kwart van de ondervraagden verwacht dat de vraag naar melk zal toenemen en een derde beweert zijn melkproductie de komende zes maanden uit te breiden.

Vleesvee zakt opnieuw naar +5. Alle deelaspecten dalen sterk, maar blijven positief. Iets meer dan 60% van de ondervraagden geeft aan dat de verkoopprijs de afgelopen zes maanden zijn gestegen, maar voor de volgende zes maanden zakt dat naar 5%. Na een opstoot van de vleesprijs rond de jaarwisseling is de opwaartse beweging inderdaad gestagneerd. De rendabiliteit blijft problematisch, ondanks de dalende krachtvoederprijzen.

De **varkensteelt** piekt op een index van +12. De economische evolutie en de tevredenheid hebben de hoogste index ooit. De toekomstverwachtingen dalen lichtjes, maar blijven positief. De verkoopprijs van de afgelopen zes maanden is volgens 65% van de ondervraagden gestegen. De marktberichten geven eveneens aan dat de varkensprijzen tijdens de periode mei-september positief evolueerden. Daarnaast zijn de krachtvoederprijzen de laatste maanden sterk gedaald. De vooruitzichten voor de varkensprijs zijn minder gunstig, met traditioneel een daling van de varkensprijs in de winterperiode.

Figuur 3: Evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex voor de vier landbouwsectoren

Bron: Departement Landbouw en Visserij

3. TUINBOUW PER DEELSECTOR

Door de grote diversiteit aan tuinbouwproducten is het niet eenvoudig een eenduidige verklaring te geven voor de sectoren in hun geheel (Figuur 4). In vergelijking met de landbouw is de tuinbouw vaak sterker afhankelijk van de markt en zijn prijsfluctuaties.

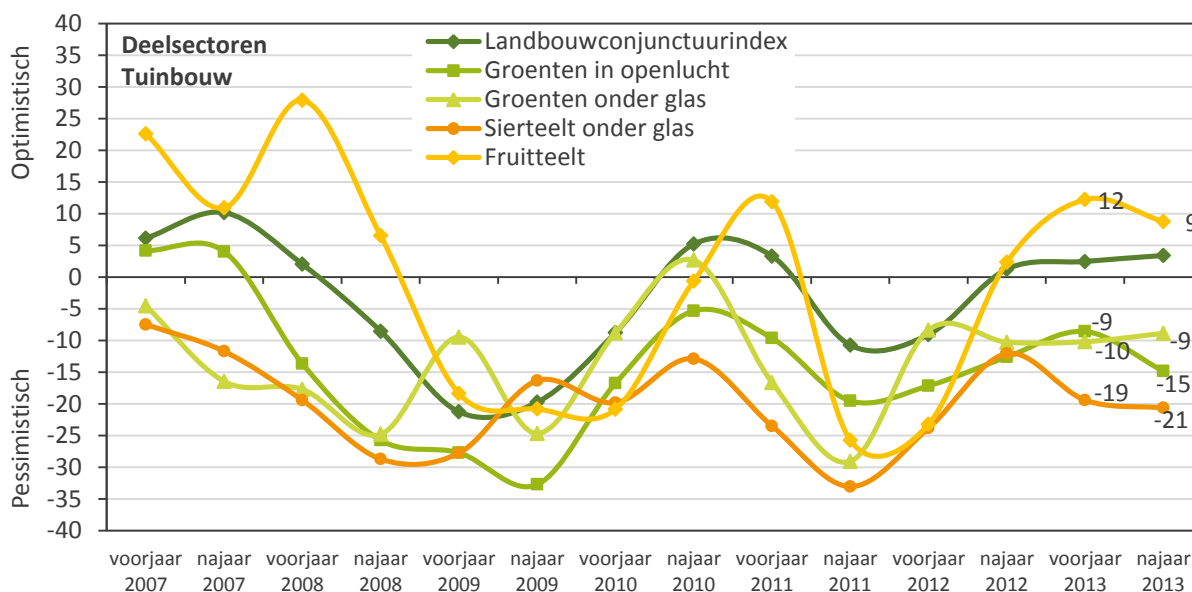
De index van **groenten in openlucht** gaat, na twee jaar, opnieuw bergaf (-15). De economische evolutie en de tevredenheid zakten sterk. De toekomstverwachtingen verbeteren lichtjes, maar blijven negatief. Het koude en natte voorjaar had, zeker voor de vroege groenten, een verlating en een opbrengstverlies tot gevolg. Door de verlating was soms een tweede teelt niet meer mogelijk. Voor de primeuraardappelen (oogst voor 20 juni) werden er op de vrije markt wel recordprijzen betaald. De slechtere spreiding van het aanbod aardbeien in vollegrond drukte de prijs, net als in 2012. De typische zomergroenten, zoals sla en bloemkolen, zijn tijdens de vakantie maanden door de aanbodpiek tijdelijk goedkoper.

De sector **groenten onder glas** blijft steken op -9. Vooral de ontevredenheid over de afgelopen zes maanden is groot. Voor de toekomst blijven de ondervraagden nog redelijk optimistisch. Meer dan de helft van de ondervraagden gaf aan dat de verkoopprijs was gedaald, maar voor de komende periode hoopt de meerderheid op een prijsstijging. De tomatenprijs ging, tijdens de aanvoerpiek in juli, helemaal onderuit. De prijsontwikkeling van witloof was in juni-juli ook niet zo best.

Sierteelt onder glas blijft de meest pessimistische deelsector (-21). Van alle deelsectoren heeft sierteelt onder glas de meest negatieve index voor de economische evolutie en de tevredenheid. Door de lage voorjaarstemperaturen liep de overgang van serre naar volle grond vertraging op. De helft van de ondervraagden geeft aan dat de vraag naar sierteeltproducten door de aanhoudende economische crisis slechter was dan normaal en een derde verwacht een verdere afname.

De **fruitteelt** is opnieuw de enige tuinbouwsector die boven nul uitkomt, hoewel het optimisme zakt naar +9. De afgelopen zes maanden worden als minder goed ervaren dan tijdens de vorige ronde, wel is er meer optimisme voor de toekomst. Door de voorjaarskoude is de bloei en de oogst verlaat. De vele regen tijdens de bloeiperiode was ook niet bevorderlijk voor de opbrengst. De lagere appeloogst wordt gecompenseerd door tijdelijk een nog betere prijs dan in 2012. De meeropbrengst van peren dit jaar vertaalt zich vanaf september in een lagere prijs. De prijsvorming is ook afhankelijk van de oogst in de andere Europese landen en de exportmogelijkheden.

Figuur 4: De evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex voor de vier tuinbouwsectoren

Bron: Departement Landbouw en Visserij

4. BELEMMERINGEN, AANKOOPPRIJZEN EN INVESTERINGEN

Onderstaande informatie zit niet in de landbouwconjunctuurindex vervat, vandaar deze aparte analyse.

Van de geënquêteerde land- en tuinbouwers zegt 36% geen **belemmeringen** te ondervinden. Bij groenten onder glas loopt dat aandeel op tot 47%. De landbouwers die wel belemmeringen zien, geven aan dat het vooral gaat om financiële belemmeringen (29%) en belemmeringen door regelgeving opgelegd door de overheid (26%). De sierteelt onder glas geeft aan het meest financieel belemmerd te zijn (43%) en de akkerbouw van overheidswege (34%). Een aantal keer werd de gezondheid en geen opvolger vermeld als belemmerende factor.

In vergelijking met de bevraging van het voorjaar 2013 geven minder landbouwers aan dat de **aankooprijzen** zijn gestegen in de afgelopen zes maanden. Iets meer dan een kwart van de ondervraagden geeft zelfs aan dat de prijs voor veevoeders, pesticiden en kunstmest is gedaald. Bijna de helft denkt dat de aankooprijzen van grond en energie in de toekomst zal blijven stijgen. Van de varkenshouders verwacht 62% van de ondervraagden dat de prijs van veevoeders, pesticiden en kunstmest verder zal dalen.

De komende zes maanden plant 30% van de bedrijfsleiders **investeringen**. Dat is een daling van 6% tegenover de vorige ronde. In de akkerbouw loopt dat aandeel op tot 42% van de ondervraagden, bij de groenten onder glas bedraagt het amper 13%. Wat betreft de soort investering, gaat het vooral om vervangingsinvesteringen (17%) en in iets mindere mate om uitbreidingsinvesteringen (14%). Land- en tuinbouwers willen voornamelijk investeren in het machinepark (14%), gebouwen (13%) en grond (7%). Ze hebben nauwelijks plannen voor verbreding of diversificatie.

5. MEER INFORMATIE

Deze zesmaandelijke conjunctuurbarometer werd specifiek ontwikkeld om inzicht te krijgen in de economische schommelingen, het ondernemersvertrouwen en de geplande investeringen van de Vlaamse land- en tuinbouwsector. Dit is het rapport van de 14de enquêteronde afgenomen in september 2013 bij een 750-tal Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven die deel uitmaken van het Vlaamse Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN). De uitgebreide methodologische beschrijving en de voorgaande zesmaandelijke rapporten zijn terug te vinden op de website van het beleidsdomein Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/studies.